

Streszczenie opisu do rozprawy doktorskiej

„Gardens” na orkiestrę symfoniczną w czterech częściach

mgr Adrian Robak

Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach

Instytut kompozycji, dyrygentury i teorii muzyki.

Prof. Eugeniusz Knapik – promotor.

Autor „Gardens” na orkiestrę symfoniczną traktuje ogród jako źródło inspiracji. Poszczególne części „Gardens” na orkiestrę symfoniczną nie mają jednak bezpośredniego odniesienia w tytułach do ogrodów, czy innych nie muzycznych dzieł sztuki i nie są poświęcone konkretnej, pojedynczej idei związanej z tematyką sztuki ogrodowej. Kompozycja muzyczna nie jest próbą opisu rzeczywistości pozamuzycznej. Kolejne części „Gardens” na orkiestrę symfoniczną nie są bezpośrednio związane ze sztuką ogrodnictwa i nie muzycznymi dziełami sztuki, którymi inspirował się autor. Inspiracje te nie są także opisywane dźwiękowo czy interpretowane. Estetyczno-ideowe podstawy warsztatu kompozytorskiego wynikają z połączenia indywidualizmu i wolności wypowiedzi artystycznej z dążeniem do komunikatywności dzieła artystycznego.

Zastosowany czteroczęściowy podział w budowie formalnej „Gardens” na orkiestrę symfoniczną to muzyczne odniesienie do muzulmańskiego wzorca ogrodu *charbagh*. Cztery części są w stosunku do siebie kontrastujące. Części te nie posiadają odrębnych podtytułów i są numerowane. W kolejnych częściach kompozycji zauważalne jest takie formowanie materiału wysokościowego, którego cechą immanentną jest centralizacja tonalna. Stopień skomplikowania formalnego w kolejnych częściach ulega zmniejszeniu; następujące części mają coraz prostszą budowę makro-formalną.

W słownym opisie partytury autor prezentuje zastosowane techniki kompozytorskie. Jedną z nich jest technika „wyłaniającej się” tonalności, co stanowi kontynuację wybranej metody kompozytorskiej. W technice tej zauważalny jest zwrot do neotonalności. W zastosowanej harmonice autor podejmuje próbę łączenia układów sekundowych tworzących wielodźwięki z tercjowym sposobem budowania akordów. Autor opisuje sposoby kształtowania kolorystyki brzmienia. Jednym z elementów jest niejawne wprowadzanie i wygaszanie grup instrumentalnych towarzyszących grupie nadrzędnej, która prowadzi narrację muzyczną. Zasadniczym elementem tego kształtowania kolorystyki jest transformacja grup rytmicznych, rozdrobnienia wartości dłuższych oraz zastosowanie dodatkowych wychyleń interwałowych w bardzo krótkich wartościach rytmicznych. Uzyskane zostaje „migotanie” barwowe. Celem tego zabiegu jest ukształtowanie bardziej ulotnej struktury harmoniczo-formalnej, w której „realność” płynnie przechodzi do brzmień abstrakcyjnych, efemerycznych. Struktura ta tworzy bardziej „atmosferę” brzmieniową, niż skonkretyzowany przebieg melodyczno-harmoniczny.

Kompozycja ta, to rodzaj enuncjacji, w której kompozytor pragnie dążyć do zmniejszenia wewnętrznego rozziewu pomiędzy aspiracjami twórczymi, a komunikatywnością dzieła.

Adrian Robak